EUROOPA KOHTU OTSUS (seitsmes koda)

13. märts 2008 *

Kohtuasjas C-78/07,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Consiglio di Giustizia amministrativa per la Regione siciliana (Itaalia) 18. mai 2006. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 13. veebruaril 2007, menetluses

Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna,

Assessorato all'agricoltura e foreste della Regione Sicilia,

Regione Sicilia

versus

Domenico Valvo,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

EUROOPA KOHUS (seitsmes koda),

koosseisus: koja esimees U. Lõhmus, kohtunikud P. Lindh (ettekandja) ja A. Arabadjiev,

kohtujurist: Y. Bot,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

— Itaalia valitsus, esindaja: I. M. Braguglia, keda abistas *avvocato dello Stato* G. Aiello,

— Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: C. Cattabriga,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb nõukogu 20. mai 1997. aasta määruse (EÜ) nr 950/97 põllumajandusstruktuuride tõhustamise kohta (EÜT L 142, lk 1) artiklite 17 ja 18 tõlgendamise kohta.

2 See taotlus esitati D. Valvo ja Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna (Enna provintsi põllumajandusinspektsioon), Assessorato all'agricoltura e foreste della regione Sicilia (Sitsiilia maakonna põllumajandus- ja metsandusosakond) ning Regione Sicilia vahelise kohtuvaidluse raames, mis käsitles D. Valvo poolt aastate 1996–1998 eest esitatud hüvitiste taotluse rahuldamata jätmist nimetatud inspektsiooni poolt.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigus

3 Aastatel 1996–1998 reguleeris hüvitiste maksmist ebasoodsates põllumajanduspiirkondades esialgu nõukogu 15. juuli 1991. aasta määrus (EMÜ) nr 2328/91 põllumajandusstruktuuride tõhustamise kohta (EÜT L 218, lk 1), muudetud nõukogu 22. detsembri 1993. aasta määrusega (EÜ) nr 3669/93 (EÜT L 338, lk 26;

edaspidi „määrus nr 2328/91”), ning seejärel määrus nr 950/97, millega tunnistati kehtetuks ning asendati määrus nr 2328/91.

4 Määruse nr 950/97 artiklid 17–19, mis kuuluvad määruse IX peatüki pealkirjaga „Ebasoodsatele põllumajanduspiirkondadele antav abi” jaotise I „Hüvitised” alla, kordavad sisuliselt määruse nr 2328/91 artiklite 17 ja 18 sätteid. Nimetatud artiklites nähakse ette:

„*Artikkel 17*

1. Et tagada põllumajandustegevuse jätkumine ning seeläbi minimaalse asustuse säilitamine või paikkonna alalhoid teatud ebasoodsates piirkondades, mille nimekiri on kehtestatud vastavalt artiklis 21 sätestatud menetlusele, võivad liikmesriigid kehtestada abikava, mis on suunatud põllumajandustegevuse soodustamisele ja põllumajandustootjate sissetulekute suurendamisele nendes piirkondades.

Sellise abikava raames ette nähtud meetmete kohaldamisel tuleb arvesse võtta iga piirkonna olukorda ja arengueesmärke.

2. Lõikes 1 nimetatud piirkondades võivad liikmesriigid anda iga-aastast toetust põllumajandustegevuse soodustamiseks, mis määratakse kindlaks vastavalt püsivatele ebasoodsatele looduslikele tingimustele.

Artikkel 18

1. Liikmesriigid võivad anda hüvitist põllumajandustootjatele, kes kasutavad vähemalt kolme hektarit kasutatud põllumajandusmaast ja kohustuvad jätkama artiklis 17 sätestatud eesmärkidele vastavat põllumajandustegevust vähemalt viis aastat alates esimese hüvitise maksmisest. Põllumajandustootja võib sellest kohustusest vabastada, kui ta lõpetab põllumajandustegevuse ja kui asjaomaste pindalade kestev kasutamine on tagatud; ta vabastatakse sellest kohustusest vääramatu jõu korral ja eelkõige üldistes huvides sundvõõrandamise või ostu korral; ta vabastatakse sellest kohustusest ka siis, kui ta saab vanaduspensioni või ennetähtaegset vanaduspensioni.

Itaalia Mezzogiorno piirkonnas, sh saartel, Prantsuse ülemeredepartemangude piirkondades ning Hispaania, Kreeka ja Portugali piirkondades on põllumajandusettevõtte minimaalne kasutatav põllumajandusmaa kaks hektarit.

2. Liikmesriigid võivad seada hüvitise andmisele lisa- või piiravaid tingimusi, sh ka keskkonnakaitse ja paikkonna alalhoiu nõuetele vastavate kasutusviiside soodustamiseks.

Artikkel 19

[…]

3. Hüvitistega seonduvaid kulusid ei kaasrahastata [Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatis]fondi poolt, kui põllumajandustootja saab vanaduspensioni või ennetähtaegset vanaduspensioni.

Käesolevas jaotises ettenähtud piire ületava või sätestatud tingimustest lahkneva hüvitise andmine on keelatud.

[…]”

Siseriiklik õigus

5 Hüvitisi käsitlevad ühenduse õigusnormid võeti Sitsiilia maakonna suhtes kohaldatavasse õigusesse üle mitmest allikast rahastatava tegevuskavaga (POP 2) (*Gazzetta ufficiale della Regione Siciliana*, 13.01.1996, edaspidi „tegevuskava”).

6 Nende hüvitiste saajad on tegevuskavas määratletud kui põllumajandustootjad, kes kasutavad vähemalt kahte hektarit kasutatud põllumajandusmaad ja kohustuvad jätkama oma põllumajandustegevust vähemalt viis aastat alates esimese taotluse esitamisest ning abi määramisest ning kes ei saa vanaduspensioni või ennetähtaegset vanaduspensioni.

7 Tegevuskava kohaselt võib eelmises punktis käsitletud viieaastasest kohustusest vabastada põllumajandustootja, kes:

— lõpetab põllumajandustegevuse — tingimusel, et põllumajandustegevuse jätkumine on tagatud,

— lõpetab põllumajandustegevuse vääramatu jõu tõttu ja eelkõige üldistes huvides sundvõõrandamise või ostu korral,

— saab kohustuse kehtivuse ajal vanaduspensioni või ennetähtaegset vanaduspensioni.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

8 Endine pangatöötaja D. Valvo lahkus 44-aastasena ametist, et pühenduda põllumajandustegevusele. Sellest hetkest alates sai ta kogumispensioni hüvitist oma endise tööandja pensionifondist, millesse töötajad tegid sissemakseid.

9 D. Valvo taotles aastate 1994–1998 eest hüvitist. Talle anti hüvitist 1994. ja 1995. aasta eest, kuid kolme järgmise aasta eest hüvitise andmisest keelduti. Nimelt jättis Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna 4. juuni 1999. aasta otsusega rahuldamata D. Valvo kolme aasta 1996-1998 eest esitatud hüvitise taotluse põhjendusel, et D. Valvo sai ennetähtaegset vanaduspensioni.

10 D. Valvo esitas otsuse tühistamist nõudes kaebuse Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia'le, kes kaebuse rahuldas. Kohus leidis, et D. Valvole makstav kogumispensioni hüvitis ei ole samastatav vanadus- või ennetähtaegse pensioniga ning et D. Valvo vastab kõigile hüvitise andmiseks nõutavatele tingimustele. Ispettorato Provinciale dell'Agricoltura di Enna, Assessorato all'agricoltura e foreste della Regione Sicilia ning Regione Sicilia kaebasid selle esimese astme kohtu otsuse edasi eelotsusetaotlus esitanud kohtule.

11 Kuna Consiglio di Giustizia amministrativa per la Regione siciliana'l oli kahtlusi määruse nr 950/97 artiklite 17 ja 18 tõlgendamise osas, siis otsustas ta menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas põllumajandustootjale võib keelduda hüvitise andmisest, kui ta saab ka pensioni, eelkõige kogumispensioni?"

Eelotsuse küsimus

Esialgne märkus

12 Põhikohtuasja asjaoludele tuleb teatud perioodi osas kohaldada määrust nr 950/97 ja teatud perioodi osas määrust nr 2328/91. Kuna nende kahe määruse asjaomased sätted on sisuliselt samad ja kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus, Itaalia valitsus ja Euroopa Ühenduste Komisjon viitavad üksnes määrusele nr 950/97, siis piisab sellest, kui vastata esitatud küsimusele üksnes viimatinimetatud määruse sätete alusel.

Euroopa Kohtule esitatud märkused

13 Itaalia valitsus ja komisjon leiavad mõlemad, et määrusega nr 950/97 antakse liikmesriikidele õigus maksta hüvitist põllumajandustootjale, kes saab muu hulgas vanaduspensioni või muud sotsiaalkindlustushüvitist.

14 Itaalia valitsus väidab aga, et kui asjaomane liikmesriik on otsustanud hüvitist mitte maksta olukorras, kus põllumajandustootja saab vanaduspensioni või ennetähtaegset vanaduspensioni, siis on selle hüvitise maksmine välistatud, kui põllumajandustootja saab pensioni, eelkõige kogumispensioni. Komisjon leiab, et nimetatud määrusega ei ole vastuolus, kui liikmesriik maksab hüvitist põllumajandustootjale, kes jätkates oma tegevust saab samal ajal pensioni, sh kogumispensioni.

Euroopa Kohtu vastus

15 Määruse nr 950/97 artikli 17 kohaselt võivad liikmesriigid kehtestada hüvitiste vormis antava abi kava, mis on suunatud põllumajandustegevuse soodustamisele ja põllumajandustootjate sissetulekute suurendamisele teatud ebasoodsates piirkondades.

16 Selle määruse artikli 18 lõige 1 näeb ette, et liikmesriigid võivad maksta seda hüvitist põllumajandustootjatele, kui need vastavad kahele tingimusele, st ühelt poolt peab põllumajandustootja kasutama teatud minimaalse suurusega kasutatud põllumajandusmaad, milleks on Itaalia Mezzogiorno piirkonnas, sh saartel, kaks hektarit, ja teiselt poolt kohustuma jätkama artiklis 17 sätestatud eesmärkidele vastavat põllumajandustegevust vähemalt viis aastat.

17 Artiklite 17 ja 18 sõnastusest endast ja eelkõige tegusõna „võima" korduvast kasutusest tuleneb, et liikmesriikidel on õigus maksta hüvitist põllumajandustootjatele, kes vastavad nimetatud sätetes kehtestatud tingimustele. Muuseas, määruse nr 950/97 artikli 18 lõige 2 lubab liikmesriikidel sõnaselgelt seada selle hüvitise andmisele lisavõi piiravaid tingimusi. Ühenduse seadusandja on seega andnud selles valdkonnas liikmesriikidele kaalutlusõiguse (vt 22. oktoobri 1998. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-9/97 ja C-118/97: Jokela ja Pitkäranta, EKL 1998, lk I-6267, punktid 36 ja 37).

18 Lisaks sellele sisaldavad määruse nr 950/97 artikli 18 lõike 1 esimene lõik ja artikli 19 lõike 3 esimene lõik erisätteid, mis käsitlevad juhtu, mil põllumajandustootja saab vanaduspensioni või ennetähtaegset vanaduspensioni. Kui ta sellist pensioni saab, siis on ta vabastatud kohustusest jätkata põllumajandustegevust viis aastat. Lisaks sellele ei ole sellisel juhul võimalik hüvitise ühendusepoolne kaasrahastamine.

19 Nimetatud sätted ei käsitle mitte liikmesriikide õigust maksta hüvitist kui põllumajandustootja saab vanaduspensioni või ennetähtaegset vanaduspensioni, vaid üksnes sellise pensioni saamise tagajärgi nii põllumajandustootjale kui ka Euroopa Ühendusele.

20 Sellest tuleneb, et liikmesriikidel on õigus valida, kas maksta hüvitist või mitte juhul, kui põllumajandustootja saab pensioniskeemi alusel vanaduspensioni või ennetähtaegset vanaduspensioni. See järeldus kehtib ka juhul, kui selline põllumajandustootja saab muid sotsiaalkindlustushüvitisi, nagu näiteks kogumispensioni hüvitis, mille kohta ei ole määruses nr 950/97 erikorda ette nähtud ning millele kohaldatakse seetõttu määruse nr 950/97 artiklites 17 ja 18 sätestatud korda. Sellest tulenevalt säilitavad liikmesriigid juhul, kui põllumajandustootja saab muud laadi hüvitist, nagu näiteks kogumispensioni hüvitist, õiguse valida, kas maksta talle hüvitist või mitte.

21 Siseriiklikest õigusnormidest, nagu need Euroopa Kohtule esitati, ilmneb, et hüvitist ei anta, kui põllumajandustootja saab vanaduspensioni või ennetähtaegset vanaduspensioni. Seevastu ei nähtu, et see erand laieneks ka juhule, mil põllumajandustootja saab sellist kogumispensioni hüvitist, nagu arutluse all põhikohtuasjas.

22 Siiski ei ole Euroopa Kohtu pädevuses otsustada siseriiklike sätete ulatuse üle, seda peab tegema eelotsusetaotluse esitanud kohus. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab seega kontrollima, kas siseriiklik seadusandja, kes kasutas oma õigust maksta hüvitist põllumajandustootjatele, kes vastavad käesoleva kohtuotsuse punktis 16 nimetatud tingimustele, ning samuti võimalust seada sellise hüvitise andmisele lisatingimusi, välistas hüvitise maksmise mitte ainuüksi vanaduspensioni või ennetähtaegset vanaduspensioni saamise korral, vaid samuti ka kogumispensioni hüvitise saamise korral.

23 Eeltoodud järeldusi arvestades tuleb esitatud küsimusele vastata, et määruse nr 950/97 artiklid 17 ja 18 annavad liikmesriikidele õiguse maksta hüvitist põllumajandustootjale, kes vastab nendes kahes artiklis sätestatud tingimustele. Nende artiklitega ei ole aga vastuolus see, kui liikmesriik keeldub sellise hüvitise maksmisest juhul, kui asjaomane põllumajandustootja saab pensioni, eelkõige kogumispensioni.

Kohtukulud

24 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud põhikohtuasja poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (seitsmes koda) otsustab:

Nõukogu 20. mai 1997. aasta määruse (EÜ) nr 950/97 põllumajandusstruktuuride tõhustamise kohta artiklid 17 ja 18 annavad liikmesriikidele õiguse maksta hüvitist põllumajandustootjale, kes vastab nendes kahes artiklis sätestatud tingimustele. Nende artiklitega ei ole aga vastuolus see, kui liikmesriik keeldub sellise hüvitise maksmisest juhul, kui asjaomane põllumajandustootja saab pensioni, eelkõige kogumispensioni.

Allkirjad